

ሃገራዊ ሰላም አብዛይብሉ፡ ልዕልና ሕገ ይከበር ከመይ ገይሩ?

ኩልና ዜጋታት ሓንቲ ሃገር፡ ንልዕልና ግዛአተ ሕገ ኣመልኪትና ክንዛረብ፡ ክንመያየጥ፡ ክንከራኸር፡ ከነጠንቅቅ ይግበእና። ምክንያቱ ልዕልና ሕገ ክበሃል እንክሎ ብመሰረቱ፡ ብዛዕባ ክብረት መሰል ሰባት ወይ ዜጋታት ስለ ዝኾነ። ልክዕዩ ልዕልና ሕገ ከም ተርእዮ ሞያዊዩ። ስለዚ ከኣ ከም ርእሱ ዝኸኣለ ዓውዲ መጠን፡ ኣብኡ ኣድህቦ ሂቦም ዘጽንዑ ዝተመራመሩ ፍሉይት ሞያተኛታት ዘለውዎ ዓውዲዩ። ሰብ ሞያ ሕገ፡ ኣኸበርቲ ሕገ፡ ኣካላት ፍትሒ፡ ጠበቓታት እናተባህሉ ድማ ይጽውዑ።

እቶም ሞያተኛታት ንልዕልና ሕገ፡ ኩሎም ዜጋታት፣ ኩሎም ማሕበራዊ ክፍልታት፣ መራሕቲ ሃገር፣ ክምርሕሉ ክምእዘዘሉ ዘለዎም ኣብ ህይወትን ድሕነትን ደቂ-ሰባት ወሳኒ ግደ ዘለዎ ዓውዲዩ ክብሉ ይገልጽዎ። ክብረት ልዕልና ሕገ ንተመራሕቲ ተእዘዘቲ ጥራሕ ዝምልከት ኣይኮነን። ክብረት ልዕልና ሕገ ነቲ መራሕ መን ከማይ በሃሊውን ዝምልከትዩ። እቲ ሓደ ሃዳናይ እቲ ካልእ ተሃዳናይ ክኸውን ዘፍቅድ ኣይኮነን። ክብረት ሕገ ንኹሉዩ።

ኣድላይነት ልዕልና ሕገ ኣብ ሓንቲ ልኡላዊት ሃገር፡ ምስ ውሑስ ሰላም፣ ስርዓተ ደሞክራሲ፣ ሃገራዊ ልምዓት፣ ማሕበራዊ ፍትሒ፣ ምምቕራሕ ስልጣንን ሃብትን ዝተኣሳሰረ ስለ ዝኾነዩ። እዚ ክበሃል እንክሎ ልዕልና ሕገ መሰል ናይ ምክባር ጥራሕ ዘይኮነ ናይ ምድራት ባህሪውን ከም ዘለዎ ኣብ ግምት ክኣቱ ይግባእ። ስለምንታይ መሰል ከተኸብር እንክለኛ፡ ንዓመጸኛታት ኣይፋልኩምን ደረት ኣይትሓለፉ ክትብሎም ናይ ግድንዩ። ልዕልና ሕገ መሰልን ግቡእን ብማዕረ ክኸዱ ዝገብርዩ። ከምዚ ኣብ ሃገርና ብዓይኒና ንሪኦ ዘለና፡ ሓደ ሰብ ምስ ውሑዳት ናይ ፖለቲካ ዕያሉ፡ ጸጋታት ሃገር ጥራሕ ዘይኮነ ሰብኣዊ መሰል ናይ ዜጋታትውን ከም ቃሕታኡ ዝቆጸጸሊ ዓመጸዊ ስርዓት ከይንገስ ዝድርትዩ።

ሃገራዊ ሰላም ከይሰፈነ፡ ዓማጺ ከይተወገደ፡ ደሞክራሲን ደሞክራሲያዊ ትካላትን ከይተመሰረቱ ልዕልና ግዛአተ ሕገ ይከበር ማለት ግን ኣብይ ኮይኑ ዝብል ሕቶዩ ዝፈጥር። ስለዚ ልዕልና ሕገ ብግቡእ ክስርሕ እንተደኣ ኮይኑ ቅድመ ባይታ ክንጸፈሉ ኣለዎ። ካብ ልዕልና ዓመጽቲ ሓራ ዝኾነ ሃገራዊ ሰላም ክረክብ ኣለዎ። ምህላውን ዘይምህላውን ልዕልና ግዛአተ ሕገ ድሕሪ ጸጥታዊ ሃገራዊ ርግኣት ዝስራዕ ከም ዘይኮነ ምርጻኡውን ጽቡቕዩ። ልዕልና ሕገ ንኹሉ ሰብ ብማዕርነት ከገልግል ኩሉ ሰብ ክግደሰሉ ክምእዘዘሉ ክህሉ፡ ኩሎም ዜጋታትን ማሕበራዊ ክፍልታትን ዝኣምንሉን ዝከላኸልሉን ሃገራዊ ሰላም ክረጋገጽ ይግባእ።

ኣብዚ መድረኽዚ ኣብ ኤርትራና ልዕልና ሕገ ብኸለንተናኡ ተቐቢሩዩ። ልዕልና ህዝባዊ ሕገ ተደምሲሱ ልዕልና ሓደ ሰብ ነገሰሉ ዘሎ ዘሕፍር ወቕቲዩ። ደረቱ ዝሓለፎ ጸይቂ ኣብ ልዕና ግዛአተ ሕገ ዝዕድረሉ ዘሎ ሕሱም መድረክ ኢና ንርከብ ዘለና። ኣብ ግዜ ባዕዳውያን ገዛእቲ ጣልያን እንግሊዝ ኢትዮጵያ ዝነበረ መሰላት ሎሚ የለን። ምስቲ ኣብ ሃገርና ነገሱ ዘሎ ናይ ሓደ ሰብ ዓፈና ትምህዮ ግን ዘይትረኽቦ ታሪኻዊ ዛንታዩ። ሎሚ ሰላም ስኢና፡ ሕገ ተነፊጉና፡ ልምዓት ስኢና ኢልካ ምዝራብ ርእሱ ዝኸኣለ ህይወት ዘስእን ገበንዩ። ገበንኛ ኣብ ልዕሊ ፍትሒ ዝስዕዕሉ ዘሎ ወቕቲዩ።

ብፍላይ ካብቲ ፕረዚደንት ኣኸባሪ ሕገ ኤርትራ ዝነበረ ክቡር ኣቶ ጠዓመ በዩነ ኣብ 2001 ኣብ ኣስመራ ሆቴል ኢንቴር ኮንቴኔንታል ብዙሓት ወክልቲ ኣካላት መንግስቲ፣ ናይ ውሽጥን ናይ ደገን ጋዜጠኛታት ኣብ ዝተረኽቡሉ፡ ኣብ ሃገርና ልዕልና ግዛአተ ሕገ ይበርስ ኣሎ፡ ብትካላት ጸጥታን ፖሊስን ኣብ ልዕሊ ዜጋታት ዝፍጸም ዘሎ ግፍዒ ድማ ሓባሪዩ። ልዕልና ሕገ ብቕሉዕ ይሰገር ኣሎ ዘይኮነ ይድብ ኣሎ። ዜጋታት ብዘይጭቡጥ ምክንያትን ፍቓድ ቤት ፍርድን ይጋፍዑ፣ ይዕፈኑ፣ ይእሰሩ ኣለው። ናይቲ ጥሕሰት ማእከላይ ተዋሳኔ ድማ ፕረዚደንት ባዕሉዩ። ስለዚ ከም ህዝቢ ብሓደገኛ ኣንፈት ንኸይድ ስለ ዘለና ሓቢርና ንመሰልና ንለዓል ካብ ዝበለሉ ግዜ ጀሚሩ እናሃገኑ ክመጽእ ጸኒሑ። እነሆ ሎሚ ምሉእ ንምሉእ ተቐቢሩ።

እሞ ዝኸበርኩም ኣሕዋትን ኣሓትን ኤርትራውያን ብሓባራ፡ ብፍላይቶም መሰላ ብዘይብሉ ደድሕሪ ሓደ ሰብ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ትዕንድሩ ዘለኹም ወገናት፡ ሕገ ኣብዛይብሉ መንግስቲ ሕገ ይከበር ካብ ትብሉ፡ ሃገራዊ ሰላም ንክመጽእ እጃምኩም ኣበርክቱ። ምስ ደምበ ደለይቲ ለውጢ ሕበሩ ስመሩ።

ዮዲት መዘንገዕ፡ ናይሮቢ ኬኒያ